

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Ombudsman

Str. Eugeniu Carada, nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avp.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului Ion Feodorof, Comisar șef de penitenciare

Director al Penitenciarului Tulcea

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 13601 8. SEP. 2017

RECOMANDAREA

nr. 37 din 8 septembrie 2017

***referitoare la dispunerea măsurilor legale pentru reducerea supraaglomerării,
asigurarea condițiilor de detenție conform Normelor minime obligatorii privind
condițiile de cazare a persoanelor private de libertate,
sesizarea Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la necesitatea
actualizării, în raport cu rata inflației, a valorilor financiare actualizate alocate
normelor de hrană ale persoanelor private de libertate,
elaborarea documentelor interne în acord cu dispozițiile legale***

Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului cu nr. 11648/2016, 14147/2016 și 12952/2016, mai multe persoane private de libertate ne-au sesizat exprimându-și nemulțumirile față de condițiile de detenție necorespunzătoare, precizând în acest sens, existența supraaglomerării în camerele de detenție, neasigurarea suprafeței minime de cazare persoanelor private clasificate în regim deschis și semideschis (6 m³), expunerea acestora la temperaturi ridicate în spațiile destinate cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim deschis și semideschis din cauza lipsei surselor de ventilație, hrană necorespunzătoare, neasigurarea dreptului la plimbare zilnică al deținuților cazați la Secția E3, etaj 3, regim semideschis și numărul insuficient de grupuri sanitare (5) față de numărul mare al deținuților cazați la Secția E3, etaj 3, regim deschis (152).

Față de cele sesizate, la data de 26 iulie 2016, a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Tulcea de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, constatându-se următoarele:

- **camera nr. 319**, Secția E3, etaj 3, **regim semideschis**, în care era cazat unul dintre petenți, avea suprafața de 25,389 metri pătrați și înălțimea de 2,96 metri, rezultând un volum de 75,15144 metri cubi. În cameră erau **instalate 15 paturi, suprapuse pe trei rânduri**, din care erau **ocupate 14 paturi**. Or, *capacitatea legală* de cazare a acestei camere, calculată la 6 metri cubi, ar fi trebuit să fie de 12,5 persoane (rotunjit ar fi putut fi 12 sau maxim 13 persoane). În plus, conform legii, paturile trebuiau suprapuse pe două rânduri, având în vedere că nu erau asigurați 6 m³ pentru fiecare persoană privată de libertate.

- **camera 330**, Secția E3, etaj 3, **regim deschis**, în care erau cazați alți petenți, avea suprafața de 26,137 metri pătrați și înălțimea de 2,96 metri, rezultând un volum de 77,36 metri cubi. În cameră erau **instalate 17 paturi, suprapuse pe trei rânduri**, din care erau **ocupate 15 paturi**. Or, *capacitatea legală* de cazare a acestei camere, calculată la 6 metri cubi, ar fi trebuit să fie de 12,8 persoane (rotunjit ar fi putut fi 12 sau maxim 13 persoane). În plus, conform legii, paturile trebuiau suprapuse pe două rânduri, având în vedere că nu erau asigurați 6 m³ pentru fiecare persoană privată de libertate.

Astfel, **nu au fost respectate dispozițiile art. 1 alin. (1) și alin. (3) lit. b, art. 4 alin. (3) și alin. (5) și art. 5 din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate**, aprobate prin O.M.J nr. 433/C/2010, potrivit cărora:

- *”camerele de cazare din penitenciarele existente trebuie să asigure: cel puțin 6 metri cubi (m³) de aer pentru fiecare persoană privată de libertate, încadrată în regimul semideschis sau deschis”* – art. 1 alin (3) lit. b;

- *”camerele de cazare sunt dotate cu **paturi** cu saltele și cazarmamentul necesar pentru fiecare persoană privată de libertate, potrivit normelor în vigoare, **suprapuse pe cel mult două rânduri**”* – art. 4 alin. (3);

- *”în mod excepțional, camerele de cazare pot avea paturi suprapuse pe 3 rânduri, cu respectarea asigurării a cel puțin 6 m³ de aer pentru fiecare persoană privată de libertate și a celorlalte condiții pentru dotarea camerelor de cazare”* – art. 4 alin. (5).

Holul Secției 3, etaj 3, regim semideschis și camerele de detenție din cadrul secției nu erau dotate cu aparate care să asigure o ventilare artificială a aerului (spre pildă, aer condiționat, ventilator etc.), deși erau temperaturi ridicate, fiind sezon de vară.

Or, în acest caz, **au fost încălcate dispozițiile art. 1 alin. (1) din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate**, aprobate prin O.M.J nr. 433/C/2010, care prevăd: ”*spațiile destinate cazării persoanelor private de libertate trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de condițiile climatice și, în special, de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație”.*

Potrivit Protocolului de la Istanbul din 1999, sunt considerate **metode de tortură** și ”*condițiile de detenție, cum ar fi o celulă mică sau supraaglomerată, detenția în singurătate, condițiile neigienice, interzicerea accesului la toaletă, mâncare neregulată sau contaminată, expunerea la temperaturi extreme, lipsirea de intimitate sau dezbrăcarea forțată*” (pag. 34, pct. 145 lit. m).

Referitor la aspectul sesizat de unul dintre petenți privind asigurarea dreptului la plimbare zilnică persoanelor private de libertate clasificate în regim semideschis, s-a constatat că, la momentul efectuării anchetei, unitatea penitenciară dispunea de *două curți de plimbare*, după cum urmează :

- curtea de plimbare nr. 1** – destinată deținuților care execută pedepse privative de libertate în regim închis și maximă siguranță – era *în curs de amenajare/compartimentare în 3 curți pentru plimbare, prevăzute fiecare cu toaletă, sursă de apă și copertină pentru soare sau ploi*, dar funcțională;

- curtea de plimbare nr. 2** – destinată deținuților care execută pedepse privative de libertate în regim deschis, semideschis (regim de executare și al unuia dintre petenți), carantină+preventivi, minori+tineri tineri tranzit și femei tranzit.– **cu dimensiuni cuprinse între 26,5 m lungime și 10,30 m lățime**, era dotată cu băncuțe, o toaletă, o chiuvetă, un fileu de tenis, panouri pentru baschet și 3 aparate telefonice (pe parcursul efectuării plimbării persoanele private de libertate puteau efectua convorbiri telefonice).

În cadrul discuțiilor purtate cu Șeful Serviciului siguranța deținerii și regim penitenciar – comisar șef Damian Ionel, acesta a menționat că *nu sunt suficiente curți de plimbare, dar că programul de plimbare zilnică al deținuților se realiza potrivit art. 67 din Legea 254/2013* privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Or, din **examinarea Notelor interne (informări) întocmite de către șefii secțiilor dețineri interioară**, regim deschis și regim maximă siguranță, înregistrate cu nr. 44212/PTTL/08.07.2016, 18674/PPTL/29.01.2016, 57137/PTTL/24.12.2015 etc.,

adresate directorului Penitenciarului Tulcea, comisar șef de penitenciare Ion Feodorof, au rezultat următoarele:

- administrația penitenciarului se confrunta cu fenomenul **supraaglomerării**,
- administrația penitenciarului *"întâmpina greutăți și în ceea ce privește asigurarea dreptului la plimbare" al deținuților*, întrucât, activitatea de plimbare zilnică a deținuților se desfășura într-o curte de plimbare cu capacitate de 300 metri pătrați, pe mai multe serii, cu deținuți care executau pedepse privative de libertate în regimuri diferite, respectiv deschis, semideschis, carantină+preventivi, minori+tineri, tineri tranzit și femei tranzit.

În plus, din discuțiile purtate cu petentul respectiv, precum și cu alți deținuți a reieșit faptul că aceștia **erau ținuți pe holul secției de deținere**, motivat de faptul că această curte, denumită **curtea de plimbare nr. 2**, avea o **capacitatea insuficientă față de numărul mare de deținuți (clasificați în regimuri diferite) și perioada de timp în care trebuia realizată activitatea de plimbare a acestora**, conform programului aprobat de directorul penitenciarului în documentul denumit "Planificarea plimbării".

Din examinarea Notelor interne (informări) întocmite de Șeful Secției deținere interioară, regim deschis, comisar șef de penitenciare Dorin Clinci, înregistrate cu nr. 44212/PTTL/08.07.2016, 57137/PTTL/24.12.2015 etc., adresate directorului Penitenciarului Tulcea, comisar șef de penitenciare Ion Feodorof, a reieșit că:

- **penitenciarul se confrunta cu fenomenul supraaglomerării**,
- **152 de deținuți aveau acces la un număr de doar 5 grupuri sanitare** - la data întocmirii notei nr. 44212/PTTL/**08.07.2016** (cu precizarea că primele 2 aspecte au fost sesizate și de unii dintre petenți, deținuți care executau pedeapsa la regim deschis),
- **un deținut repartizat în regimul deschis beneficia doar de 1,61 metri pătrați (m²)**.

Or, pe de o parte, s-au confirmat aspectele sesizate de unii petenți, referitoare la supraaglomerare și numărul insuficient de grupuri sanitare, iar pe de altă parte, s-a reținut că **au fost ignorate dispozițiile legale ale art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254 din 2013 și art. 5 din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate**, care prevăd:

- *"în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte*

penitenciare. Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate” – art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013;

• ”grupurile și instalațiile sanitare trebuie să permită fiecărei persoane private de libertate să își satisfacă nevoile fiziologice ori de câte ori este necesar, în condiții de igienă și intimidate” – extras din art. 5 din Normele menționate anterior.

De asemenea, s-au constatat **inadvertențe în conținutul acestor Note interne (informări)**, în sensul că, atunci când se făceau referiri la ”capacitatea legală de cazare a persoanelor private de libertate clasificate în regim deschis/semideschis”, **în unele era menționat 4 metri pătrați, iar în altele 6 metri cubi**. Spre exemplu:

• ”Secția E3 etaj 3, regim deschis, ... destinată cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim deschis are o capacitatea legală de cazare, calculată la 4 m² de 60 de persoane” (extras din Nota internă nr. 44212/PTTL/08.07.2016);

• ”Secția E3 etaj 3 ... destinată cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim semideschis are o capacitatea legală de cazare, calculată la 4 m² de 124 de persoane” (extras din Nota internă nr. 32547/PTTL/21.04.2016).

Or, **mențiunile referitoare la 4 metri pătrați asigurați deținuților încadrați la regimul deschis și regimul semideschis din Notele interne (informări) erau în neconcordanță cu dispozițiile legale privitoare la suprafața minimă a spațiilor de cazare** pe care penitenciarele trebuie s-o asigure deținuților clasificați în regim deschis și semideschis, **respectiv 6 metri cubi (m³) pentru fiecare persoană privată de libertate**, conform art. 1 alin (3) lit. b din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.

În ceea ce privește hrana, s-a constatat că valorile financiare alocate normelor de hrană ale persoanelor private de libertate erau stabilite în conformitate cu O.M.J. nr. 3.541/C/2012 pentru aprobarea valorilor actualizate ale normelor de hrană ale persoanelor private de libertate, aspect ce reieșea din documentul denumit ”*Lista zilnică de alimente nr. 26/26.07.2017*” emis de Compartimentul Hrănire-Bloc alimentar al penitenciarului.

Or, **valorile financiare alocate normelor de hrană ale persoanelor private de libertate nu au mai fost actualizate din anul 2012**. De exemplu, pentru norma de hrană 17 era alocată suma era de **3,76 lei/zi/om (fără TVA)**, meniul stabilit pentru această normă de hrană, la data efectuării anchetei, fiind următorul: dimineața – ceai, biscuiți, brânză de vaci; prânz – ciorbă de fasole și legume, piure de cartofi cu carne; seara – paste cu sos și carne.

Față de cele expuse, în temeiul art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 13 lit. c, art. 21 și art. 23 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, **Avocatul Poporului** emite următoarea

RECOMANDARE

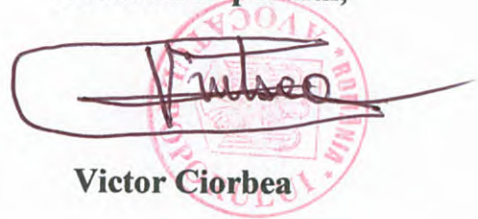
Pentru eliminarea încălcării drepturilor și libertăților constituționale ale persoanelor private de libertate, **directorul Penitenciarului Tulcea va dispune măsuri legale pentru:**

- 1) reducerea supraaglomerării,
- 2) informarea directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare,
- 3) asigurarea suprafeței minime de cazare persoanelor private clasificate în regim deschis și semideschis ($6m^3$), având în vedere că nu erau asigurați cei 6 metri cubi (m^3) pentru fiecare deținut – în camera nr. 319 din cadrul Secției E3, etaj 3, regim semideschis și camera nr. 330 din cadrul Secției E3, etaj 3, regim deschis,
- 4) suprapunerea paturilor pe cel mult două rânduri,
- 5) asigurarea surselor de ventilație în perioade cu temperaturi ridicate, în spațiile destinate cazării persoanelor private de libertate,
- 6) asigurarea unui număr suficient de grupuri sanitare la Secția E3, etaj 3, regim deschis,
- 7) asigurarea dreptului la plimbare zilnică persoanelor private clasificate în regim deschis și semideschis,
- 8) sesizarea Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la necesitatea actualizării, în raport cu rata inflației, a valorilor financiare actualizate alocate normelor de hrană ale persoanelor private de libertate,

9) elaborarea tuturor documentelor și notelor interne (informări) în acord cu dispozițiile legale.

De asemenea, conducerea Penitenciarului Tulcea va informa instituția Avocatul Poporului cu privire la măsurile dispuse.

Avocatul Poporului,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Victor Ciorbea", is written over a red circular official stamp. The stamp contains the text "ROMANIA" at the top and "AVOCATUL POPORULUI" at the bottom, with a central emblem. The signature is written in a cursive style with a long horizontal stroke extending to the right.

Victor Ciorbea

București, 28 august 2017